

Chương X

CHÂU ÂU

Bài 51. THIÊN NHIÊN CHÂU ÂU

I – MỤC TIÊU BÀI HỌC

HS cần :

- Nắm vững vị trí địa lí, hình dạng và kích thước lanh thổ châu Âu để thấy được châu Âu là châu lục ở đới ôn hoà với nhiều bán đảo.
- Nắm vững các đặc điểm của thiên nhiên châu Âu.

II – NHỮNG ĐIỀU CẦN LUU Ý

HS xác định được :

- Châu Âu ở đới ôn hoà, thông qua việc xác định vị trí địa lí châu Âu.
- Đặc điểm bờ biển châu Âu : nhiều đảo và bán đảo, thông qua việc quan sát lược đồ thiên nhiên châu Âu.
- Các đặc điểm của thiên nhiên châu Âu, thông qua việc quan sát các lược đồ khí hậu, sông ngòi, các đới tự nhiên châu Âu.
- Sông ngòi châu Âu
- Đất trồng châu Âu.

III – CÁC PHƯƠNG TIỆN DẠY HỌC CẦN THIẾT

- Bản đồ Tự nhiên châu Âu.
- Bản đồ Khí hậu châu Âu.

IV – GỢI Ý TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC BÀI MỚI

1. Lời giới thiệu

Trong bài "*Thiên nhiên châu Âu*", GV tổ chức cho HS phân tích hai bản đồ tự nhiên châu Âu và khí hậu châu Âu để HS nắm vững đặc điểm tự nhiên châu Âu.

2. Gợi ý tiến trình bài học

GV có thể sử dụng phương pháp thảo luận nhóm hoặc phương pháp tự nghiên cứu cá nhân trong thời gian 5 – 10 phút. GV yêu cầu HS dựa vào lược đồ hình 51.1 để trả lời các câu hỏi trong SGK.

Xác định trên lược đồ hình 51.1 :

– Các biển : Địa Trung Hải, Măng-sơ, Biển Bắc, Ban-tích, Biển Đen, Biển Trắng.

– Các bán đảo : Xcan-di-na-vi, I-bê-rich, I-ta-li-a, Ban-căng.

Quan sát lược đồ 51.1, HS có thể xác định : các biển, các bán đảo, các đồng bằng, các hệ thống núi. Từ đó, HS có thể rút ra nhận xét về đặc điểm địa hình của châu Âu.

GV có thể cho HS quan sát thêm hình ảnh về các vùng địa hình châu Âu mà mình đã sưu tầm để giúp các em có cái nhìn chính xác về các dạng địa hình núi già, núi trẻ, cao nguyên, thung lũng và đồng bằng ở châu Âu.

Quan sát lược đồ hình 51.1, hãy kể tên các đồng bằng lớn và các mạch núi chính ở châu Âu.

Quan sát lược đồ hình 51.2, hãy kể tên các kiểu khí hậu ở châu Âu. Nếu đặc điểm các kiểu khí hậu chủ yếu của châu Âu.

HS có thể xác định trên lược đồ 51.2 :

– Vùng ven biển Tây Âu và phía tây của Bắc Âu : khí hậu ôn đới hải dương.

– Vùng ven biển Địa Trung Hải từ Bồ Đào Nha sang tận Hi Lạp có khí hậu Địa trung hải.

Toàn bộ vùng Trung và Đông Âu, phía đông dãy Xcan-di-na-vi có khí hậu ôn đới lục địa.

– Vùng phía bắc của châu Âu có một bộ phận nhỏ nằm trong vòng cực có khí hậu địa cực.

Dựa vào át-lat và lược đồ hình 51.1, hãy nhận xét mật độ sông ngòi ở châu Âu ? Kể tên những con sông lớn ở châu Âu ? Các sông này đổ vào các biển và đại dương nào ?

HS có thể xác định trên lược đồ 51.1 :

– Sông Ê-bơ-rơ trên bán đảo I-bê-rich đổ vào Địa Trung Hải.

- Sông Pô trên bán đảo A-pen-nin (bán đảo I-ta-li-a) đổ vào Địa Trung Hải.
- Sông Đa-nuyp trên bán đảo Ban-căng đổ vào Biển Đen.
- Sông Ô-đơ, sông Vi-xla đổ vào biển Ban-tích.
- Sông En-bơ, sông Rai-nơ đổ vào Biển Bắc.

Từ đó HS rút ra nhận xét : Mật độ sông ngòi của châu Âu dày đặc.

HS quan sát lược đồ 51.2, từ đó rút ra nhận xét :

- Phía tây của châu Âu có dòng biển nóng Bắc Đại Tây Dương.
- Châu Âu nằm trong vùng hoạt động của gió Tây ôn đới.

Càng đi về phía tây, khí hậu châu Âu càng chịu nhiều ảnh hưởng của dòng biển nóng Bắc Đại Tây Dương và gió Tây ôn đới thổi từ biển vào nên khí hậu càng ẩm áp, mưa nhiều và ôn hòa.

V – GỢI Ý TRẢ LỜI MỘT SỐ CÂU HỎI KHÓ

Câu hỏi 1. *Dựa vào lược đồ hình 51.1, hãy trình bày sự phân bố các loại địa hình chính của châu Âu.*

Quan sát lược đồ 51.1, HS có thể rút ra nhận xét về địa hình châu Âu như sau :

- Đồng bằng bao gồm miền đồng bằng của khu vực Tây và Trung Âu, đồng bằng Đông Âu.
- Núi già bao gồm miền núi già của khu vực Tây và Trung Âu, Bắc Âu.
- Núi trẻ bao gồm miền núi trẻ của khu vực Tây và Trung Âu, Nam Âu.

Câu hỏi 2. *Dựa vào lược đồ hình 51.1 và 51.2, hãy giải thích vì sao càng đi về phía tây lực địa, khí hậu châu Âu càng ẩm áp và có mưa nhiều.*

Dòng biển nóng Bắc Đại Tây Dương làm cho biển và khí hậu châu Âu thêm ấm về mùa đông. Hơi ấm và ẩm của biển được gió Tây ôn đới thổi quanh năm đưa sâu vào trong đất liền, làm giảm bớt tính chất lục địa của khí hậu ở khu vực Đông và Đông Nam châu Âu.

Vùng ven biển phía tây chịu ảnh hưởng của biển mạnh hơn, không khí ẩm của biển khi đi sâu vào đất liền bị biến tính dần, ảnh hưởng của biển càng đi sâu về phía đông và đông nam càng yếu đi. Vì thế, càng đi về phía tây, khí hậu châu Âu càng ẩm áp, mưa nhiều và ôn hòa hơn.